

แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย

คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Guidelines for Development of the Master of Arts Program in Thai,
Faculty of Humanities, Chiang Mai University

สิริมา เชียงชาโววไ*, ศุภวัจน์ แต่รุ่งเรือง , ภาคภต เทียมทัน

Sirima Chiengchaovai*, Supawat Taerungruang , Pakapot Thiamthan

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

239 ถนนห้วยแก้ว ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50200

Department of Thai, Faculty of Humanities, Chiang Mai University

239 Huay Kaew Road, Suthep, Muang, Chiang Mai 50200, Thailand

รับบทความ: 12 กุมภาพันธ์ 2569 ปรับปรุงบทความ: 15 กรกฎาคม 2569 ตอปรับตีพิมพ์บทความ: 17 สิงหาคม 2569

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลจากประชากรเป้าหมาย จำนวน 69 คน โดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่ 1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีความเห็นดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ควรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกคนมีคุณสมบัติเป็นผู้สอนและเป็นที่ปรึกษา ปริญญาโท 2) ด้านการบริหารจัดการนักศึกษา ควรปรับกระบวนการรับนักศึกษาและติดตามการทำ ปริญญาโทอย่างเข้มข้นมากขึ้น 3) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ควรเพิ่มงบประมาณพัฒนาทาง วิชาการ และ 4) ด้านการวางแผนการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ควรรักษาความเป็นวิชาการและปรับปรุง หลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ กลุ่มที่ 2 อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า พบว่า ด้านที่พึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา รองลงมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตร และด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน ตามลำดับ ส่วนกลุ่มสุดท้าย นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา

* ผู้ประพันธ์บรรณกิจ

อีเมล: sirima.c@cmu.ac.th

ภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยอื่น ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดสอนหลักสูตรนี้ รวมทั้งไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตนว่าจะผ่านการคัดเลือกได้ จึงไม่ได้สมัครเข้าศึกษา ผลจากการวิจัยนี้ นำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรด้านการเร่งผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานที่มีคุณภาพและเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น รวมถึงเพิ่มการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์หลักสูตร เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ต่าง ๆ ให้ทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ

แนวทางการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

Received: February 12, 2026

Revised: July 15, 2026

Accepted: August 17, 2026

Abstract

This research aimed to investigate guidelines for the development of the Master of Arts Program in Thai Language at Chiang Mai University by using both quantitative and qualitative research methods. The sample comprised 69 participants, and data were collected through an online questionnaire. The data were analyzed using percentage statistics and content analysis by thematic issues. The results showed that the first sample group, the program administrative committee, had the following suggestions: (1) with regard to teaching and learning management, all instructors should be supported in meeting the qualifications required to serve as instructors and thesis advisors; (2) in terms of student management, the student admission process should be revised, and thesis supervision should be monitored more intensively; (3) as regards budget management, increased funding should be allocated for academic development; (4) in relation to curriculum planning and revision, academic rigor should be maintained, and systematic, continuous curriculum improvement should be undertaken. The second sample group, consisting of instructors, current students, and alumni, indicate that their highest level of satisfaction was with academic advisors, followed by course instructors, the curriculum itself, and learning facilities, respectively. From the final sample group, i.e. students enrolled in Master of Arts programs in Thai Language at other universities, most were unaware that Chiang Mai University offered this program. Additionally, they lacked confidence in their own qualifications to meet the admission criteria, and therefore they did

not apply. These research findings can inform curriculum development initiatives, particularly in accelerating instructors' production of high-quality scholarly work and promoting broader public dissemination. This also includes enhancing communication and program publicity to reach target groups more effectively across various regions.

Keywords

Guidelines for curriculum development, Master of Arts Program in Thai Language, stakeholder satisfaction

บทนำ (Introduction)

ภาควิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จัดตั้งขึ้นพร้อมกับการสถาปนามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปี พ.ศ. 2507 นับเป็นมหาวิทยาลัยแห่งแรกในส่วนภูมิภาคที่จัดตั้งขึ้นตามนโยบายของภาครัฐและตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อให้เป็นศูนย์กลางทางวิชาการและวิชาชีพชั้นสูง (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2567) ในช่วง 2 ทศวรรษแรก ภาควิชาภาษาไทยเปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 เปิดสอนระดับบัณฑิตศึกษาครั้งแรกคือ “หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย และวรรณกรรมล้านนา พ.ศ. 2528” ต่อมาในปี พ.ศ. 2549 เปิด “หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2548” เพื่อขยายโอกาสให้แก่ครูและอาจารย์ในท้องถิ่นภาคเหนือที่ต้องการเพิ่มพูนความรู้และปรับวิทยฐานะ

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา 20 ปีที่หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ยังคงมุ่งมั่นพัฒนาการเรียนการสอนให้เข้มข้น มีประสิทธิภาพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมไทย แต่ในภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยและสังคมโลก เช่น ภาวะโรคระบาดโควิด-19 ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมทุกด้าน ความผิ้วเคืองของเศรษฐกิจซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อภาวะการมีงานทำของบัณฑิต รวมทั้งแนวทางการอุดมศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันที่แตกต่างไปจากเดิมไปสู่การจัดการศึกษาแบบยึดหยุ่นที่เน้นสมรรถนะ (competency-based education) การเรียนรู้ตลอดชีวิต (lifelong learning) และการปรับหลักสูตรให้ตอบโจทย์ความต้องการของภาคเอกชนและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งผู้เรียนมีทัศนคติต่อปริญญาบัตรเปลี่ยนไปทั้งในด้านระยะเวลาในการศึกษาที่ยาวนาน ความพึงพอใจในรายได้ที่ได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา ทางเลือกที่เพิ่มขึ้นในการแสวงหาความรู้จากแหล่งอื่นนอกห้องเรียน เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) (เอนก เหล่าธรรมทัศน์, 2569) กอปรกับการปรับตัวของมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือ คือ มหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง และมหาวิทยาลัยพะเยาที่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยเช่นกัน ทำให้ผู้สนใจศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีจำนวนลดลง จากภาวะการณ์ดังกล่าวทำให้

หลักสูตรฯ จำเป็นต้องทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนและการดำเนินงานของหลักสูตรฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและพร้อมรับความเปลี่ยนแปลงทั้งในปัจจุบันและอนาคต โดยจัดทำกรวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่เรื่องนี้ขึ้นเพื่อให้ทราบแนวทางการพัฒนาหลักสูตรในด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอนจากคณะกรรมการบริหารหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า และนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยอื่น ผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งยังช่วยเป็นแนวทางการศึกษาและเติมเต็มช่องว่างในการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาต่าง ๆ ในมุมมองของนักศึกษาหลักสูตรเดียวกันจากมหาวิทยาลัยอื่นที่มีต่อหลักสูตรของตน ซึ่งยังไม่พบว่ามีการวิจัยใดมุ่งศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ในประเด็นดังกล่าว

วัตถุประสงค์ (Research Objectives)

เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ทบทวนวรรณกรรม (Literature Reviews)

แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

โครว์ และโครว์ (Crow & Crow, 1962 อ้างถึงใน ยาวลักษณ์ อยู่เจริญสุข และคณะ, 2557, 5) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนได้รับทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการ ทั้งในด้านร่างกาย สังคม ปัญญา และจิตใจ

ไวลส์ (Wiles, 2009, 2) และไวลส์ และบอนดี (Wiles and Bondi, 2011, 1) กล่าวว่า สำหรับบุคคลทั่วไปแล้ว หลักสูตรจะหมายถึงสิ่งที่เป็นเอกสารในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น เอกสารหลักสูตร หนังสือ ตำรา คู่มือการสอน แต่ในมุมมองของนักวิชาการด้านหลักสูตรจะหมายถึง ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้ผู้เรียนและผลการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2557, 3) กล่าวว่า หลักสูตรเป็นมวลประสบการณ์ทั้งหลายซึ่งเป็นแผนสำหรับจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งปฏิสัมพันธ์และประสบการณ์ของแต่ละคนระหว่างผู้เรียนกับครู และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางตามที่สังคมคาดหวัง

มารุต พัฒนาผล (2567ก, 1) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงประสบการณ์ทางการศึกษาทั้งหมดที่สถานศึกษาวางแผนและจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ และ

หลักสูตรเป็นหลักหรือหัวใจของการจัดการศึกษา เป็นกรอบการกำหนดนโยบายทางการศึกษาและมีอิทธิพลต่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ

จากนิยามข้างต้นสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทางการศึกษาทุกด้านที่เตรียมไว้ให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนดไว้

การศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรมีความสำคัญและจำเป็นต่อการศึกษาของประเทศ เพราะผลการศึกษาที่ได้รับจะช่วยกำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เหมาะสมตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สังคม และสอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาประเทศชาติ การพัฒนาหลักสูตรโดยสังเคราะห์จากแนวคิดของนักการศึกษาที่มีชื่อเสียงทั้งไทยและต่างประเทศ เช่น ไทเลอร์ (Tyler, 1949) ทาเบ (Taba, 1962) โอลิวา (Oliva, 2009) วงศ์ใหญ่ (Wongyai, 2011) (อ้างถึงใน มารุต พัฒนา, 2567ข, 20) พบว่ารูปแบบการพัฒนาหลักสูตรมีจุดเน้นร่วมกันคือ ระบบต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกัน 3 ระบบ ได้แก่ ระบบการออกแบบหลักสูตร ระบบการนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และระบบการประเมินหลักสูตร สำหรับขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรคือ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) การออกแบบหลักสูตร 3) การนำหลักสูตรไปปฏิบัติ และ 4) การประเมินหลักสูตร ตรวจสอบประสิทธิภาพของการใช้หลักสูตร รวมทั้งประสิทธิผลของหลักสูตร โดยมีการวางแผน การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา การอำนวยความสะดวก ซึ่งจะนำไปสู่การตัดสินใจคุณค่า (value judgments) ของหลักสูตรในมิติต่าง ๆ รวมทั้งการปรับปรุงหลักสูตรบนพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ (empirical data) (มารุต พัฒนา, 2567ก, 19) และนำผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2566 นี้ไปเป็นกลไกประการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พ.ศ. 2571 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยได้ทบทวนงานวิจัยหลักสูตรมหาบัณฑิตในประเทศไทย พบงานวิจัยทั้งสายวิทยาศาสตร์สุขภาพ สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น งานวิจัยของ บุรินทร์ สังข์เงิน (2560) เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพ การศึกษา CUPT QA เพื่อศึกษาปัญหาคุณภาพของหลักสูตรและหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรตาม เกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา CUPT QA เกณฑ์มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ งานวิจัยของ รัตนศิริ เข้มราช และคณะ (2558) เรื่อง การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอน ภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก เพื่อประเมินหลักสูตรตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ เกณฑ์มาตรฐาน หลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา งานวิจัยของ พระเพชรลีลา ดาลาวงค์ (2561) เรื่อง ศึกษาแนวทางการจัดการ เรียนการสอนภาษาศาสตร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช วิทยาลัย ส่วนงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นด้านความพึงพอใจ เช่น งานวิจัยของ กฤษรัตน์ ศรีสว่าง และคณะ

(2567) เรื่อง ความพึงพอใจและความผูกพันของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 ที่มีต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ งานวิจัยนี้กล่าวมานี้ช่วยแสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการบริหารหลักสูตรมหาบัณฑิตจากหลากหลายสาขาวิชาต่างก็ตระหนักถึงความสำคัญในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรทั้งทางด้านการวิเคราะห์ปัญหา แนวทางการพัฒนาคุณภาพ และความพึงพอใจของนักศึกษารวมไปถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ของหลักสูตร

ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยโดยตรงยังมีน้อยมากและขาดช่วงในการศึกษา และส่วนมากจะเป็นการศึกษาวิจัยหลักสูตรในระดับปริญญาตรี เช่น งานวิจัยเรื่อง หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย ความเป็นไปในปัจจุบันและอนาคต ของ เยาวลักษณ์ อยู่เจริญสุข และคณะ (2557) ที่ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษา อาจารย์ และนายจ้างที่มีต่อหลักสูตร พบว่านักศึกษาและอาจารย์ต่างก็เห็นความสำคัญในการเตรียมพร้อมด้านการประกอบอาชีพ ส่วนผู้ใช้บัณฑิตคาดหวังให้บัณฑิตมีความรู้ความสามารถในการประกอบวิชาชีพและการใช้เทคโนโลยี รวมทั้งศึกษาเปรียบหลักสูตรภาษาไทยของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ฉบับต่าง ๆ และเปรียบเทียบกับสถาบันการศึกษาอื่น งานเรื่อง การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ของ ชลธิชา หอมพุ่ม และคณะ (2559) ที่ประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตโดยใช้รูปแบบชิป (CIPP model) กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารคณะ ผู้ทรงคุณวุฒิ อาจารย์ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู นักศึกษาปัจจุบัน ครูพี่เลี้ยงหรือผู้ใช้นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่าด้านสภาวะแวดล้อมมีความเหมาะสม ด้านปัจจัยนำเข้าและด้านกระบวนการเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนด้านผลผลิตพบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทั้งคุณลักษณะของนักศึกษาปัจจุบันและนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู และพบงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรระยะสั้น เช่น การพัฒนาหลักสูตรการอบรมภาษาไทยระยะสั้นสำหรับนักศึกษาชาวจีนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ของ เชษฐ ศิริสวัสดิ์ และคณะ (2562) ที่พัฒนา ทดลองใช้ และประเมินหลักสูตรการอบรมภาษาไทยระยะสั้นสำหรับนักศึกษาชาวจีน ผลการศึกษาพบว่า หลักสูตรมีความสอดคล้องกับบริบทของนักศึกษาชาวจีนในระดับมากและผ่านเกณฑ์ในการประเมินหลักสูตรทุกประการ

ส่วนการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาโท พบ 1 เรื่องคือ งานวิจัยของ กิตติปัทม์ แสงงาม (2566) ซึ่งศึกษา การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรดังกล่าว กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาปัจจุบัน 8 คนและศิษย์เก่า 4 คน พบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน แต่ควรเพิ่มเนื้อหาด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ การสอนภาษาไทยในศตวรรษที่ 21 นวัตกรรม และภาษาไทยถิ่นใต้ อาจารย์ควรเพิ่มผลงานวิจัยและประสบการณ์ด้านการสอนภาษาไทยเพื่อชาวต่างชาติ เพิ่มหนังสือตำราด้านภาษาศาสตร์ภาษาไทย เพิ่มการสื่อสารในการบริหารจัดการหลักสูตรและแผนการจัดกิจกรรมสนับสนุนการเรียนรู้และหาวิธีการสอนใหม่ ๆ ควรนำคุณลักษณะที่โดดเด่นของมหาบัณฑิตไปกำหนดเป็นคุณลักษณะพิเศษของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมข้างต้น จะเห็นได้ว่า ยังไม่พบว่ามีงานวิจัยเรื่องใดใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็น “นักศึกษาในหลักสูตรเดียวกันจากต่างสถาบัน” ซึ่งกลุ่มดังกล่าวนี้เป็นกลุ่มตัวอย่างและเป็นประเด็นการศึกษาหนึ่งที่ท้าทายในการวิเคราะห์ด้าน “เหตุผลในการเลือกสถาบันการศึกษา” ของงานวิจัยฉบับนี้

กรอบแนวความคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

การวิจัยนี้มีตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ส่วนตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางการพัฒนาของหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ภาพที่ 1: กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยในครั้งนี้ได้ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณและวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีดำเนินการ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิเคราะห์ประเด็นต่าง ๆ ในการศึกษาหลักสูตร โดยได้ดำเนินการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต แล้วจึงกำหนดตัวแปรในการศึกษา

ขั้นที่ 2 การกำหนดกลุ่มประชากรและกลุ่มประชากรเป้าหมาย เก็บแบบเจาะจง (purposive sampling) สามารถจำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มประชากรเป้าหมายภายใน ได้แก่ กรรมการบริหารหลักสูตร (3 คน) อาจารย์ (9 คน) นักศึกษาปัจจุบัน (23 คน) และศิษย์เก่าของหลักสูตร (6 คน) รวมจำนวน 41 คน ตามความสมัครใจและความยินยอมของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนกลุ่มประชากรเป้าหมายภายนอก ได้แก่ นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยอื่นในเขตภาคเหนือที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยนเรศวร (10 คน) มหาวิทยาลัยพะเยา (5 คน) และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (13 คน) รวมจำนวน 28 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 69 คน ตามความสมัครใจและความยินยอมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 การจัดทำเครื่องมือการวิจัย จัดทำเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามออนไลน์ผ่าน Google Form จำนวน 3 ชุดตามกลุ่มประชากรเป้าหมายทั้ง 3 กลุ่ม กำหนดข้อคำถามในแต่ละชุดให้แตกต่างกันตามลักษณะความเกี่ยวข้องกับหลักสูตร กล่าวคือ แบบสอบถามชุดที่ 1 สำหรับกลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตร เป็นคำถามปลายเปิด (open-ended question) ทั้งฉบับ จำนวน 11 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่

ด้านการบริหารจัดการการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการนักศึกษา ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ และด้านการวางแผนการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร แบบสอบถามชุดที่ 2 สำหรับกลุ่มอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา ปัจจุบัน และศิษย์เก่า ใช้แบบสอบถามฉบับเดียวกันกับผู้ตอบทุกกลุ่มย่อย ประกอบด้วย 2 ส่วน รวม 19 ข้อ ได้แก่ ส่วนที่ 1 คำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) จำนวน 16 ข้อ ครอบคลุม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน และส่วนที่ 2 คำถามปลายเปิดจำนวน 3 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเหตุผลในการเลือกศึกษาในหลักสูตร ด้านความต้องการเพิ่มเติมจากหลักสูตร และด้านการแนะนำให้ผู้อื่นเข้าศึกษาในหลักสูตร และแบบสอบถามชุดที่ 3 สำหรับนักศึกษาหลักสูตรเดียวกันจากมหาวิทยาลัยอื่น เป็นคำถามปลายเปิดทั้งฉบับ จำนวน 7 ข้อ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์และตำแหน่งรองศาสตราจารย์ด้านภาษาไทยและด้านศึกษาศาสตร์ จำนวน 3 คน แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจที่มีต่อข้อคำถามก่อนนำแบบสอบถามออนไลน์ฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามทางแอปพลิเคชันไลน์ให้แก่กลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนกันยายน 2567 ถึงเดือนตุลาคม 2567 มีผู้ตอบแบบสอบถามกลับมาทั้งหมด จำนวน 69 คน ผู้วิจัยจึงตรวจสอบพบว่า มีแบบสอบถามที่มีคำตอบสมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 69 ชุด ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 100

ขั้นที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติร้อยละและค่าเฉลี่ย จากนั้นจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ในแบบการบรรยายและตาราง ทั้งนี้ ส่วนที่เป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (rating scale) ผู้วิจัยแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ของ Best (1977) โดยคำนวณความกว้างของอันตรภาคชั้นจากคะแนนเต็ม 5 คะแนน หาค่าด้วยจำนวนระดับ 5 ระดับ ได้ความกว้างชั้นละ 0.80 คะแนน ดังนี้ คะแนนเฉลี่ย 4.21–5.00 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ย 1.81–2.60 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย และคะแนนเฉลี่ย 1.00–1.80 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด ส่วนข้อมูลในส่วนข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์และจัดกลุ่มข้อมูลต่าง ๆ ตามประเด็นเนื้อหา

ผลการวิจัย (Results)

ผลการศึกษาสามารถจำแนกได้เป็น 3 ส่วนตามกลุ่มประชากรเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

1. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ของคณะกรรมการบริหารหลักสูตร (กลุ่มที่ 1)

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 1 มีจำนวนทั้งหมด 3 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ได้ผลการศึกษาดังนี้

1.1 ด้านการบริหารจัดการจัดการเรียนการสอน มี 4 ด้านย่อย ดังนี้ ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน การเรียนการสอนแบบออนไซต์ (on-site) มีประสิทธิภาพมากกว่าออนไลน์ (online) แต่อาจสอนแบบผสม (hybrid) ได้ เพื่ออำนวยความสะดวกให้นักศึกษาที่อาจจะยังไม่สามารถเข้ามาเรียนในที่ที่ตั้งได้ ด้านผู้สอน ควรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกคนมีคุณสมบัติสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้ และจัดให้สอนในหัวข้อที่เชี่ยวชาญหรือสนใจ ซึ่งจะช่วยให้หลักสูตรมีความหลากหลายและทันสมัย ผู้สอนควรมีภาระงานสอนที่เหมาะสมเอื้อต่อการดูแลนักศึกษาและการผลิตผลงานทางวิชาการของตนเองให้มีคุณภาพ ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท มี 4 ประเด็น ได้แก่ ก) ส่งเสริมให้อาจารย์ทุกคนมีคุณสมบัติในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ข) พิจารณาค่าตอบแทนและชั่วโมงภาระงานในการคุมปริญญาโทอย่างเหมาะสม ค) จัดสรรเวลางานที่เหมาะสมเพียงพอให้อาจารย์ที่ปรึกษาฯ และ ง) สร้างความเข้าใจและความน่าเชื่อถือของอาจารย์ปรึกษาฯ โดยสอนกระบวนวิชาในหลักสูตรก่อน เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงความเชี่ยวชาญและความสนใจของอาจารย์ ด้านระบบการติดตามความก้าวหน้าของการทำปริญญาโทและการตีพิมพ์ผลงาน ควรเป็นหน้าที่ของอาจารย์ทั้งหมดในภาควิชา และควรสร้างระบบติดตามความก้าวหน้าอย่างเป็นทางการ และ ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก คณะมนุษยศาสตร์ยังขาดสิ่งสนับสนุนบางประการ สิ่งอำนวยความสะดวกต่อการเรียนรู้อย่างไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา เช่น ห้องเรียน พื้นที่ในการทำงานหรือปรึกษากับอาจารย์

1.2 ด้านการบริหารจัดการนักศึกษา มี 3 ด้านย่อยคือ ด้านการรับนักศึกษา มี 3 ประเด็น ได้แก่ ก) ควรปรับการรับให้เข้มงวดขึ้นโดยเฉพาะด้านทัศนคติและความกระตือรือร้นต่อการศึกษา ข) ควรจัดเตรียมวิชาพื้นฐานก่อนเริ่มเรียนในหลักสูตร และ ค) ควรมีการสอบวัดระดับภาษาไทยของนักศึกษาชาวต่างประเทศก่อนเข้าศึกษา ด้านการคงอยู่ของนักศึกษา มี 2 ประเด็น ได้แก่ ก) ควรกำหนดเกณฑ์การยื่นคะแนนภาษาอังกฤษในระดับที่นักศึกษาสามารถพัฒนาได้ภายใน 1-2 ปี และ ข) ควรมีระบบการติดตามความก้าวหน้าในการเรียนและการทำปริญญาโท และ ด้านการสำเร็จการศึกษา ควรตรวจสอบคุณภาพของปริญญาโทให้เข้มงวดขึ้น และควบคุมระยะเวลาการสำเร็จการศึกษาให้อยู่ที่ 3-4 ปี เพื่อป้องกันการสะสมค้าง

1.3 ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ มี 2 ด้านย่อยดังนี้ ด้านการกระจายงบประมาณ ควรเพิ่มงบประมาณการพัฒนาทางวิชาการของอาจารย์และนักศึกษา เช่น การจัดซื้อซอฟต์แวร์เพื่อทำวิจัย จะช่วยให้ทำงานได้สะดวกและมีคุณภาพยิ่งขึ้น และ ด้านความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ ควรมุ่งลงทุนเสริมสร้างทัศนคติในการเป็นนักวิชาการ เช่น จัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างแรงบันดาลใจ เข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานระดับประเทศ เช่น สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

1.4 ด้านการวางแผนการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร พบว่ามีความเห็น 2 ประเด็น ดังนี้ ก) ให้คงความเป็นวิชาการเช่นนี้มากกว่าที่จะปรับเปลี่ยนให้เน้นการทำกำไรในแง่การตลาด การคงไว้ซึ่งจุดแข็งทางวิชาการจึงมีความสำคัญต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของภาควิชาและมหาวิทยาลัย และ ข) ควรมีการหารือภายในหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและวางแผนการปรับปรุงเป็นระยะ

2. แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ของอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่าของหลักสูตร (กลุ่มที่ 2)

ผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มที่ 2 ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน 9 คน (23.69%) นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง 7 คน (18.42%) นักศึกษาชั้นปีที่สอง 6 คน (15.79%) นักศึกษาชั้นปีที่สาม 8 คน (21.05%) นักศึกษาชั้นปีสูงกว่าปีที่สาม 2 คน (5.26%) และศิษย์เก่า 6 คน (15.79%) รวมทั้งสิ้น 38 คน จะได้รับคำถามประเมินระดับคะแนน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน โดยแต่ละด้านจะมีข้อความย่อยในจำนวนแตกต่างกันไป และจะมีคำถามแสดงความคิดเห็นอีก 3 ด้าน คือ ด้านเหตุผลในการเลือกศึกษาในหลักสูตร ด้านความต้องการเพิ่มเติมจากหลักสูตร และด้านการแนะนำให้ผู้อื่นเข้าศึกษาในหลักสูตร รวมคำถามทั้งสิ้น 7 ด้าน ปรากฏผลการวิจัยดังตาราง 1

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของกลุ่มอาจารย์ผู้สอน นักศึกษา และศิษย์เก่า

ด้านการประเมิน	รายการประเมิน	ผู้สอน	นักศึกษาชั้นปีที่				ศิษย์เก่า
			1	2	3	>3	
1. หลักสูตร	ความเข้าใจในหลักสูตร	3.38	4.57	4.33	4.25	4.00	4.83
	ความลุ่มลึกของเนื้อหากระบวนวิชา	3.89	4.57	4.50	3.63	4.50	4.33
	การตอบสนองต่อความต้องการเรียนรู้	3.67	4.57	4.67	3.75	3.50	4.17
	การประยุกต์ใช้ความรู้ในอาชีพ	3.89	4.57	4.17	2.88	3.50	4.17
	รวม 4.12	3.89	4.57	4.42	3.63	3.88	4.38
2. อาจารย์ผู้สอน	ความรู้ความเชี่ยวชาญ	4.00	4.43	4.67	4.50	4.00	4.50
	วิธีการสอน	3.89	4.57	4.67	4.25	4.00	3.83
	การสื่อสารเชิงบวกและมนุษยสัมพันธ์	3.89	4.71	4.33	4.13	4.00	4.00
	ความทุ่มเทใส่ใจในการสอน	4.11	4.57	5.00	4.50	4.50	4.33
	รวม 4.30	3.97	4.57	4.67	4.34	4.13	4.17
3. อาจารย์ที่ปรึกษา	ความรู้	4.00	4.71	5.00	4.88	4.50	3.83
	ความทุ่มเทใส่ใจในการให้คำปรึกษา	4.00	4.71	5.00	4.88	4.50	3.67
	จิตวิทยาการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์	3.89	4.57	5.00	4.88	4.50	3.33
	รวม 4.31	3.96	3.96	5.00	4.88	4.50	3.61
4. การอำนวยความสะดวก	สถานที่เรียน	3.44	4.57	4.83	4.25	3.50	4.17
	แหล่งสืบค้นข้อมูลและแหล่งเรียนรู้เพิ่มเติม	3.78	4.43	4.83	4.38	3.50	3.50
	งบประมาณสนับสนุนกิจกรรมวิชาการ	3.56	4.43	4.33	3.75	3.00	2.83
	การให้บริการของเจ้าหน้าที่ประจำหลักสูตร	4.11	4.71	4.67	4.25	4.50	4.00
	ช่องทางการติดตามข่าวสารของหลักสูตร	3.89	4.57	4.50	3.88	3.00	3.00
	รวม 4.00	3.76	4.54	4.63	4.10	3.50	3.50

2.1 ด้านหลักสูตร พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.89 พึงพอใจในระดับมาก เห็นว่าเนื้อหามีความลุ่มลึกดี แต่ควรเสริมความเข้าใจโครงสร้างของหลักสูตรแก่อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.57 พึงพอใจในระดับมากที่สุด ในทุกหัวข้อ สะท้อนว่าหลักสูตรสามารถตอบสนองความต้องการของนักศึกษาได้ดี ชั้นปีที่ 2 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.42 พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านความลุ่มลึกและความตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้ ชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.63 พึงพอใจในระดับมาก และต้องการการประยุกต์ใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพ ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.88 พึงพอใจในระดับมาก แต่ควรเพิ่มเติมในด้านการตอบสนองต่อความต้องการการเรียนรู้และการประยุกต์ใช้ความรู้ในการประกอบอาชีพ และศิษย์เก่า คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.38 พึงพอใจในระดับมากที่สุด แต่ยังมีความต้องการการปรับปรุงด้านการประยุกต์ใช้ความรู้ในอาชีพ

2.2 ด้านอาจารย์ผู้สอน พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.97 พึงพอใจในระดับมาก โดยภาพรวมดีมากทั้งความรู้ ความทุ่มเท และการสอน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.57 พึงพอใจในระดับมากที่สุดทุกด้าน ชั้นปีที่ 2 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.67 พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในการทุ่มเทใส่ใจในการสอน ชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.34 พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านความรู้ ความทุ่มเท และการสอน ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.13 พึงพอใจในระดับมาก โดยพึงพอใจความทุ่มเทของอาจารย์มากที่สุด ส่วนด้านอื่นอยู่ในระดับดี และศิษย์เก่า คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.17 พึงพอใจในระดับมาก เห็นว่าอาจารย์เชี่ยวชาญ ใส่ใจดี แต่อาจต้องปรับปรุงวิธีการสอน

2.3 ด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.96 สะท้อนถึงความพึงพอใจระดับมากทั้งในด้านความรู้ ความทุ่มเท และการสื่อสาร นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.96 พึงพอใจระดับมาก ทั้งในด้านความรู้ ความเอาใจใส่ และมนุษยสัมพันธ์ ชั้นปีที่ 2 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 5.00 ทุกด้าน พึงพอใจระดับมากที่สุด ชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.88 ทุกด้าน พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยพึงพอใจในระดับสูงสุดด้านอาจารย์ที่ปรึกษาฯ ยอมรับในความรู้ ความเอาใจใส่ และทักษะการสื่อสารที่ยอดเยี่ยม ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.50 ในทุกด้าน พึงพอใจในระดับมากที่สุด ทั้งในด้านความรู้ ทักษะการสื่อสาร และความเอาใจใส่ และศิษย์เก่า คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.61 พึงพอใจในระดับมาก โดยพึงพอใจในความเชี่ยวชาญและทุ่มเท แต่ยังคงต้องปรับปรุงการสื่อสารและมนุษยสัมพันธ์

2.4 ด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.76 พึงพอใจในระดับมาก โดยเฉพาะการให้บริการของเจ้าหน้าที่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.54 พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ชั้นปีที่ 2 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.63 พึงพอใจในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการอำนวยความสะดวก สถานที่เรียน และแหล่งสืบค้นข้อมูล ชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.10 พึงพอใจในระดับมาก แต่อาจต้องพัฒนาการสนับสนุนด้านงบประมาณ

และช่องทางติดตามข่าวสาร ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3 พึงพอใจในระดับปานกลาง ควรปรับปรุงด้านงบประมาณและช่องทางการติดตามข่าวสาร ศิษย์เก่า คะแนนเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 3.50 พึงพอใจในระดับมาก และยังต้องการการปรับปรุงด้านงบประมาณและช่องทางการสื่อสาร

2.5 ด้านเหตุผลในการเลือกศึกษาในหลักสูตร พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ผู้สอนได้รับการยกเว้นไม่ต้องตอบคำถามข้อนี้ จึงไม่ปรากฏผลการวิเคราะห์ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้เลือกเรียนหลักสูตรนี้ คือ ความชื่นชอบในภาษาไทย และต้องการความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งกว่าในปริญญาตรี อีกทั้งบรรยากาศการเรียนการสอนที่ดี ความไว้วางใจในมหาวิทยาลัย คณะ และสาขาวิชา อาจารย์มีประวัติการศึกษาและผลงานทางวิชาการที่น่าเชื่อถือ หลักสูตรที่มีกระบวนวิชาหลากหลายและแบ่งด้านความรู้ชัดเจน สามารถพัฒนาศักยภาพทางวิชาการและวิจัยได้ ชั้นปีที่ 2 ต้องการต่อยอดความรู้จากระดับปริญญาตรีเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ภาควิชาที่มีชื่อเสียง หลักสูตรที่มีกระบวนวิชาและกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้และเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ สภาพแวดล้อมเอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง มั่นใจคุณภาพของอาจารย์ผู้สอนอย่างยิ่ง ชั้นปีที่ 3 มีแรงบันดาลใจเรียนเพื่อประกอบอาชีพ เช่น อาจารย์ นักวิชาการ ครูสอนภาษาไทยในต่างประเทศ สนใจเพิ่มพูนความรู้ด้านภาษาไทยอย่างลึกซึ้ง สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจและเป้าหมายที่ชัดเจนในอนาคต ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 ต้องการใช้วุฒิการศึกษาเพื่อเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัย และเห็นว่าหลักสูตรออกแบบมาอย่างสอดคล้องกันตลอดทั้งแผนการศึกษา ศิษย์เก่า ต้องการพัฒนาตนเองเพื่อการทำงาน หลักสูตรสัมพันธ์กับแนวการวิจัยที่สนใจ ช่วยพัฒนาทักษะและความรู้ในการทำงาน หลักสูตรมีคุณภาพสอดคล้องกับการศึกษาในระดับปริญญาตรีของตน ต้องการเรียนรู้อย่างลุ่มลึกเพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการสอนในระดับสูงได้

2.6 ด้านความต้องการเพิ่มเติมจากหลักสูตร พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน ต้องการให้บูรณาการความรู้ภาษาและวรรณกรรม ชื่นชอบกิจกรรมส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักศึกษาปริญญาโทกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ควรกระตุ้นนักศึกษาระดับปริญญาตรีให้สมัครเรียนต่อในระดับปริญญาโท ให้จัดสัมมนาติดตามความก้าวหน้าการทำปริญญานิพนธ์อย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพ และสนับสนุนให้เปิดสอนในระดับปริญญาเอก นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ต้องการให้เพิ่มความรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมไทย และจัดทัศนศึกษาเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ตรงและเข้าใจบริบททางวัฒนธรรมมากขึ้น เสนอให้ใช้ระบบ Mango CMU ในทุกกระบวนวิชา ให้จัดอบรมพื้นฐานด้านการวิจัย การใช้เครื่องมือสถิติในการวิเคราะห์ ให้เพิ่มพื้นที่ทำงานแบบ co-working Space อย่างไรก็ดี ยังมีผู้ตอบบางคนที่ไม่พึงพอใจและไม่ต้องการสิ่งเพิ่มเติม ชั้นปีที่ 2 ไม่มีความต้องการเพิ่มเติมจากหลักสูตร ชั้นปีที่ 3 ต้องการให้ติดตามความคืบหน้าของปริญญานิพนธ์ให้บ่อยมากขึ้น กำหนดแผนการเรียนให้ชัดเจนตั้งแต่ปีที่ 1 เพื่อให้นักศึกษาเตรียมความพร้อมในการเรียน ควรเพิ่มกระบวนวิชาด้านการวิจัยที่ทันสมัยและความรู้ภาษาศาสตร์เชิงลึก จัดการเรียนการสอนที่มีการบรรยายมากขึ้น และต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาและแนวทางการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 ต้องการให้มีการเปิดสอนเกี่ยวกับการเขียนกรณิพนธ์ บัณฑิต

คติ คติชน และแนวทางจัดทำปฏิญยานิพนธ์อย่างมีประสิทธิภาพ และศิษย์เก่า ต้องการให้เพิ่มรากฐานเพื่อการทำงาน สนับสนุนทุนการวิจัยและการตีพิมพ์ผลงานทางวิชาการมากขึ้นและเพิ่มงบประมาณการศึกษาดูงานหรือสัมมนาทางวิชาการ เพื่อเสริมสร้างความรู้และเครือข่ายในวงการวิชาการ

2.7 ด้านการแนะนำให้ผู้อื่นเข้าศึกษาในหลักสูตร พบว่า กลุ่มอาจารย์ผู้สอน แนะนำ เพราะเชื่อมั่นในคุณภาพทางวิชาการ บางรายไม่แนะนำ เพราะเห็นว่าไม่เหมาะกับผู้ที่ยังไม่มีเป้าหมายทางวิชาการหรือต้องการเพียงวุฒิปริญญาโท นักศึกษาชาวไทยที่สนใจสายภาษา ควรพิจารณาหาวิทยาลัยอื่นที่มีชื่อเสียงก่อน นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ส่วนใหญ่มีความเห็นเชิงบวกและเต็มใจที่จะแนะนำเพราะคุณภาพของอาจารย์ ต่อยอดความรู้ให้นักศึกษาอย่างยืดหยุ่น เข้าใจ ใส่ใจ และสนับสนุนอย่างเต็มที่เพื่อให้สำเร็จการศึกษาตามกำหนด **หลักสูตรตอบโจทย์การเพิ่มพูนความรู้ภาษาไทยในหลากหลายมิติ แยกเฉพาะศาสตร์ตามผู้เรียน** **บรรยากาศการเรียนรู้** **ค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่สูงเกินไป** คุ่มค่า ชั้นปีที่ 2 ส่วนใหญ่มีความเห็นเชิงบวกและพร้อมที่จะแนะนำหลักสูตรนี้ เพราะได้รับความรู้สึกซึ่ง ผิดจากความอดทน มีประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพ อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในด้านภาษาศาสตร์และวรรณกรรม ให้คำแนะนำในการสร้างสรรค์ผลงานระดับสูงได้ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีให้กำลังใจนักศึกษา ชื่นชมในความรับผิดชอบและการดูแลเอาใจใส่ในนักศึกษา จึงเห็นว่าหลักสูตรนี้ คุ่มค่าและเหมาะสมที่จะแนะนำผู้อื่นต่อไป ชั้นปีที่ 3 พบทั้งความเห็นเชิงบวกที่ชื่นชมความลึกซึ้งของเนื้อหาวิชาช่วยพัฒนาความรู้และทักษะเฉพาะทางได้อย่างดีเยี่ยม ทำให้มองโลกได้ลึกซึ้งขึ้น เตรียมความพร้อมสำหรับการศึกษาระดับปริญญาเอก อาจารย์มีความเชี่ยวชาญและดูแลเอาใจใส่ช่วยให้นักศึกษามีความมั่นใจในการเรียน และมีความเห็นเชิงลบที่ไม่แนะนำ เนื่องจากทำทนายและเหนื่อยเกินไป ทำให้สำเร็จการศึกษาได้ยาก ชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่ 3 พบทั้งความเห็นเชิงบวกที่แนะนำตามความสนใจส่วนตัวและการนำความรู้ไปใช้ในวิชาชีพ และมีความเห็นเชิงลบที่เห็นว่ายังขาดอาจารย์ที่เชี่ยวชาญบางด้าน เช่น คติชนวิทยา บันเทิงคดี และ ศิษย์เก่า มีความเห็นเชิงบวกถึงคุณภาพและมาตรฐานของหลักสูตร การเรียนการสอนที่สนับสนุนการผลิตงานวิจัยที่มีคุณภาพและโอกาสพัฒนาทักษะจำเป็น สนับสนุนให้นักศึกษาสำเร็จการศึกษาในเวลาที่กำหนด และมีความเห็นเชิงลบที่กังวลเรื่องการควบคุมปฏิญยานิพนธ์ ซึ่งขึ้นอยู่กับอาจารย์เป็นรายบุคคล

3. ความคิดเห็นที่มีต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ของนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยนเรศวร มหาวิทยาลัยพะเยา และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง (กลุ่มที่ 3)

ผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มนี้จะได้รับคำถามปลายเปิดจำนวน 7 ข้อ รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

3.1 ชั้นปีที่กำลังศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร จำนวน 10 คน ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่หนึ่ง 7 คน (70.00%) ชั้นปีที่สอง 2 คน (20.00%) และชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่สอง 1 คน (10.00%) มหาวิทยาลัยพะเยา จำนวน 5 คน ได้แก่ ชั้นปีที่หนึ่ง 1 คน (20.00%) ชั้นปีที่สอง 1 คน (20.00%)

และชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่สอง 3 คน (60.00%) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จำนวน 13 คน ได้แก่ ชั้นปีที่หนึ่ง 1 คน (7.69%) ชั้นปีที่สอง 8 คน (61.54%) และชั้นปีที่สูงกว่าชั้นปีที่สอง 4 คน (30.77%) ข้อมูลนี้สะท้อนถึงการกระจายตัวของนักศึกษาตามระดับชั้นปีที่แตกต่างกันของผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 ภูมิถิ่นอาศัยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร พิษณุโลก 6 คน (60%) พิจิตร 2 คน (20%) สุโขทัย 2 คน (20%) มหาวิทยาลัยพะเยา พะเยา 4 คน (80%) ต่างประเทศ (ไม่ระบุประเทศ) 1 คน (20%) มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน 6 คน (46.15%) ลำปาง 4 คน (30.77%) มณฑลกว๋างตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน 2 คน (15.39%) และอุบลราชธานี 1 คน (7.69%)

มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนใหญ่มาจากจังหวัดพิษณุโลก ลำดับต่อมาคือ พิจิตรและสุโขทัย สะท้อนถึงค่านิยมในการศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยที่อยู่ใกล้ภูมิลำเนาเดิม ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและค่าที่พักได้อีกทั้งเป็นสถาบันที่มีความคุ้นเคยเป็นอย่างดี มหาวิทยาลัยพะเยา ผู้ตอบส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในจังหวัดพะเยา ซึ่งแสดงถึงการสนับสนุนจากนักศึกษาในพื้นที่อย่างเด่นชัด และยังมีผู้ตอบแบบสอบถามที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างประเทศ 20.00% บ่งบอกถึงความสนใจจากนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาจากมณฑลยูนนานและมณฑลกว๋างตุ้ง สาธารณรัฐประชาชนจีน มีสัดส่วนมากถึง 61.54% นอกจากนี้ ยังมีนักศึกษาจากลำปาง จำนวน 4 คน และอุบลราชธานี จำนวน 1 คน สะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางภูมิลำเนาของนักศึกษา

3.3 สิ่งคาดหวังจากการศึกษาระดับปริญญาโท พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนใหญ่คาดหวังที่จะได้รับความรู้ด้านวิชาการและการทำวิจัยตลอดจนวัฒนธรรมไทยที่ลึกซึ้งมากขึ้น นำไปใช้ประกอบอาชีพและพัฒนาการทำงานในอนาคต ทั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงความต้องการในการเพิ่มพูนความรู้ความเชี่ยวชาญที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ มหาวิทยาลัยพะเยา มุ่งหวังที่จะได้รับความรู้ในระดับที่สูงขึ้นและเพิ่มพูนความสามารถด้านภาษาไทยในระดับมืออาชีพ พัฒนาวิชาชีพเพื่อเตรียมพร้อมอาชีพอาจารย์ในมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง คาดหวังการพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาการ โดยเฉพาะด้านการวิจัยและความเข้าใจในวัฒนธรรมไทย เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในอาชีพและการดำรงชีวิตประจำวัน

3.4 เหตุผลที่เลือกศึกษา ณ มหาวิทยาลัยของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร ให้เหตุผลว่าใกล้ภูมิลำเนา เดินทางสะดวก ผูกพันและไว้วางใจในคุณภาพ ชื่อเสียงและเชี่ยวชาญในด้านการทำวิจัยในสาขาต่าง ๆ มหาวิทยาลัยพะเยา เชื่อมั่นในความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของอาจารย์ ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่สอนในระดับปริญญาตรี สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ใกล้บ้าน สภาพแวดล้อมและสถานที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ และเป็นที่ยอมรับว่ามีชื่อเสียง มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ที่รู้จัก ประทับใจในคุณภาพการสอนที่ดี หลักสูตรมีความหลากหลายและเข้าถึงได้ง่าย มีนักศึกษาชาวจีนไม่หนาแน่นมากเมื่อเทียบกับสถาบันอื่นทำให้รู้สึกว่ามีบรรยากาศในการศึกษาที่เหมาะสม และมีโอกาสเรียนรู้วัฒนธรรมไทยอย่างแท้จริง บางคนเห็นว่าการที่เคยศึกษาในระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาเดิมทำให้

คุ้นเคยและมั่นใจในการเรียนต่อที่มหาวิทยาลัยนี้ นอกจากนี้ บรรยากาศของมหาวิทยาลัยดี สวยงาม มีความเป็นกันเองทั้งจากอาจารย์และเพื่อนร่วมชั้น

3.5 การรับทราบว่ามีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร ส่วนใหญ่ไม่ทราบถึงการเปิดสอนหลักสูตรนี้ มีเพียง 1 คน (10%) เท่านั้นที่ทราบ ในขณะที่ผู้ตอบแบบสอบถามอีก 9 คน (90%) ไม่ทราบ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรอาจยังมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรในวงจำกัด ยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่างได้อย่างทั่วถึง มหาวิทยาลัยพะเยา มีเพียง 1 คน (20%) เท่านั้นที่ทราบ ในขณะที่ผู้ที่ไม่ทราบมีจำนวน 4 คน หรือคิดเป็น (80%) สะท้อนถึงความจำเป็นในการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในเขตภาคเหนือ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง พบว่า 7 คน (53.85%) ทราบถึงการเปิดสอนของหลักสูตรนี้ ในขณะที่อีก 6 คน (46.15%) ไม่ทราบ การที่นักศึกษาจำนวนมากในกลุ่มนี้ ทราบถึงการเปิดสอนหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถช่วยสะท้อนให้ทราบถึงการเข้าถึงข้อมูลของหลักสูตรจากแหล่งต่าง ๆ

3.6 แหล่งข้อมูลที่ทำให้ทราบว่ามีมหาวิทยาลัย เชียงใหม่เปิดสอนหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย พบว่า มหาวิทยาลัยนเรศวร ทราบข่าวจากอาจารย์และเพื่อน มหาวิทยาลัยพะเยา ไม่ทราบข่าว มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ทราบข่าวจากเพื่อนและเว็บไซต์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้อมูลนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของอาจารย์ในการถ่ายทอดข้อมูลและแนะแนวการศึกษาต่อแก่นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีข้อมูลเกี่ยวกับหลักสูตรนั้นไม่ได้มีการประชาสัมพันธ์อย่างกว้างขวาง

3.7 เหตุผลที่ไม่เลือกศึกษาในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบว่า นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยทั้งสามแห่งให้เหตุผลว่า ไม่ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับหลักสูตร ไม่ทราบกำหนดการเปิดรับสมัคร และไม่มีผู้แนะนำให้เลือกศึกษา บางส่วนประเมินตนเองว่า อาจไม่เหมาะสมกับการศึกษาในหลักสูตรนี้ เพราะเห็นว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่มีการเรียนการสอนที่เข้มข้น จึงกังวลว่าจะสอบไม่ผ่านการคัดเลือกหรือไม่สามารถเรียนจบได้ นอกจากนี้ ยังมีเหตุผลด้านระยะทางที่ค่อนข้างไกลจากภูมิลำเนาและค่าครองชีพในจังหวัดเชียงใหม่ที่สูงกว่าจังหวัดใกล้ภูมิลำเนาของตน อีกทั้งบางส่วนตอบว่า มหาวิทยาลัยเดิมตอบสนองต่อความต้องการได้ดีกว่า เช่น บางคนชื่นชอบอาจารย์และคุ้นชินกับสภาพแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยเดิม

อภิปรายผลการวิจัย (Discussion)

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์กลุ่มคณะกรรมการบริหารหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พบปัญหาสำคัญด้านการเร่งผลิตผลงานวิชาการเพื่อให้อาจารย์ทุกคนมีคุณสมบัติที่สามารถสอนในระดับบัณฑิตศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กิตติปัทม์ แสงงาม (2566, 72-82) ที่ต้องการให้อาจารย์ผลิตผลงานทางวิชาการเช่นกัน แสดงให้เห็นว่าทรัพยากรสำคัญในการดำรงอยู่ของหลักสูตรคือผู้สอนที่มีคุณภาพและมีผลงานทางวิชาการ นอกจากนี้ ยังมีประเด็นด้านการจัดการเรียนเสริม

วิชาทางภาษาศาสตร์ให้นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการเสนอให้มีการเรียนเสริมทักษะภาษาอังกฤษให้นักศึกษาเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ รัตนศิริ เข้มราช และคณะ (2558, 38-87) ซึ่งแสดงถึงการตระหนักถึงปัญหาของนักศึกษาและการวางแผนแก้ไขปัญหาย่างตรงประเด็น ส่วนผลการวิเคราะห์กลุ่มอาจารย์ผู้สอน นักศึกษาและศิษย์เก่า พบว่า นักศึกษาจะมีความพึงพอใจแปรไปตามชั้นปีที่ศึกษา โดยนักศึกษาชั้นปีที่ 2 เป็นกลุ่มที่พึงพอใจมากที่สุด เนื่องจากเป็นชั้นปีที่ได้เรียนมาหลายวิชาเป็นเวลาเกือบ 2 ปี มีหัวข้อปริญญานิพนธ์และอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว จึงสามารถประเมินรายการความพึงพอใจได้ตรงกับประสบการณ์ของตน ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีที่ 1 เป็นปีแรกที่เข้ามาศึกษา ให้คะแนนความพึงพอใจในด้านหลักสูตรมากที่สุด ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจเข้ามาศึกษา ลำดับที่ 2 เป็นด้านอาจารย์ผู้สอนและด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียนเท่ากัน ส่วนด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เป็นลำดับสุดท้ายเนื่องจากนักศึกษากำลังอยู่ในช่วงเลือกสรรหัวข้อและติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 พึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์และด้านอาจารย์ผู้สอนที่อยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักศึกษาชั้นปีสูงกว่าปีที่ 3 พึงพอใจในระดับมากถึงมากที่สุดในด้านหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ แต่พึงพอใจในระดับปานกลางเท่านั้นในด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน ซึ่งเป็นคะแนนต่ำที่สุดในภาพรวมของกลุ่มที่ 2 ทั้งหมด สะท้อนว่านักศึกษากลุ่มนี้ยังต้องการการปรับปรุงด้านสิ่งอำนวยความสะดวกเป็นพิเศษ

กลุ่มที่น่าสนใจ คือ กลุ่มศิษย์เก่าซึ่งพึงพอใจการอำนวยความสะดวกเป็นลำดับสุดท้าย อาจเป็นเพราะปัญหาส่วนบุคคลในการสื่อสารกับอาจารย์และเรียนในยุคโควิด-19 และด้านงบประมาณสนับสนุนกิจกรรมวิชาการ อาจเป็นเพราะยังไม่ทราบถึงงบประมาณฯ ที่คณะจัดสรรให้ เช่น เงินอุดหนุนค่าตีพิมพ์ผลงานวิชาการ แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรควรประชาสัมพันธ์ให้มากขึ้น และกลุ่มที่มีประเด็นน่าสนใจอีกกลุ่มคือ อาจารย์ผู้สอนที่พึงพอใจในหลักสูตรค่อนข้างน้อยและต้องการการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นในทุกด้าน โดยจากนี้หลักสูตรจะต้องทำความเข้าใจในกลุ่มอาจารย์ผู้สอนให้เข้าใจและร่วมปรับปรุงหลักสูตรต่อไป

ส่วนมุมมองที่มาจากภายนอก คือ กลุ่มนักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยอื่น มองหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ว่ามีชื่อเสียงและมีคุณภาพสูง แต่สถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่ไกลจากภูมิลำเนาและค่าครองชีพในจังหวัดเชียงใหม่ที่สูงกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับจังหวัดใกล้บ้าน มหาวิทยาลัยเดิมตอบสนองต่อความต้องการได้ดีกว่า เช่น ชื่นชอบอาจารย์และคุ้นชินกับสภาพแวดล้อมที่มหาวิทยาลัยเดิม ซึ่งปัจจัยในการตัดสินใจศึกษาต่อที่พบในงานวิจัยนี้เป็นไปตามแนวคิดของชาร์ปแมน (Chapman, 1981) ที่ระบุว่า การเลือกสถานศึกษาขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานศึกษา เช่น ชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถาบัน ความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพ และสถานที่ตั้ง ในบริบทของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาในเขตจังหวัดพะเยา ลำปาง และพิษณุโลก ให้การยอมรับในปัจจัยด้านชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของสถาบัน ความพร้อมของอาจารย์ผู้สอน สิ่งอำนวยความสะดวก ระบบการจัดการที่มีประสิทธิภาพของ

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ด้วยสถานที่ตั้งคือจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้นักศึกษาเกิดความไม่แน่ใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษา ค่าครองชีพ และความห่างไกลถิ่นที่อยู่เดิม นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของโกวิท ประดิษฐ์ผล (2563) ที่ศึกษาปัจจัยพยากรณ์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่สัมพันธ์ต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโทมีหลายประการ เช่น กระบวนการจัดการเรียนการสอนทันสมัย มหาวิทยาลัยมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ อาจารย์ผู้สอนมีชื่อเสียงและหลักสูตรและสาขาวิชาที่เปิดสอนตรงกับความต้องการของตนเอง ความต้องการพัฒนาวิชาชีพของตนเองในอนาคต ความต้องการพัฒนาศักยภาพและความรู้ของตนเองเพื่อเตรียมความพร้อม และความสามารถในการทำงานได้ ซึ่งนักศึกษาผู้ตอบแบบสอบถามยอมรับในด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่เป็นกังวลเกี่ยวกับปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษาและด้านทำเลที่ตั้งของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยผู้เรียนแต่ละคนจะให้น้ำหนักแต่ละปัจจัยในการตัดสินใจเลือกสถาบันการเรียนต่างกัน เช่น บางคนอาจเลือกปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของสถาบันมาเป็นอันดับแรก ในขณะที่บางคนเลือกปัจจัยด้านทำเลที่ตั้งของสถาบันมาเป็นอันดับแรก เพราะหากทำเลที่ตั้งไกลจากบ้าน จะเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายให้สูงขึ้น ซึ่งตรงกับผลการศึกษาของ ศรีณวิริเมาะศิริ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสยาม ผลการวิจัย พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ระดับความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาโทด้านการเงิน ได้แก่ ค่าหน่วยกิตและค่าลงทะเบียน ค่าบำรุงการศึกษา ค่าหนังสือและอุปกรณ์ ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เช่น ค่าพาหนะเดินทาง และอื่น ๆ ค่าอาหารในมหาวิทยาลัย ฯลฯ รวมทั้งด้านครอบครัว ได้แก่ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาจากครอบครัว รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความพร้อมทางการเงิน เช่น เงินออมที่มีเหลือเก็บ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

ทั้งหมดนี้เป็นประเด็นที่มาจากปัจจัยภายในของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งอาจจะเปลี่ยนแปลงได้ยาก อันเนื่องมาจากความจำเป็นในด้านจิตใจของปัจเจกบุคคลที่ต่างกันและด้านค่าใช้จ่ายในการศึกษา ซึ่งหากหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สามารถหาวิธีการแก้ไขปัญหาและเติมเต็มความจำเป็นบางประการได้ อาจทำให้มีผู้สนใจมาสมัครเรียนมากขึ้น เช่น ในกรณีที่มีผู้สนใจต้องการเรียนแต่มีปัญหาด้านทุนทรัพย์ หลักสูตรฯ อาจพิจารณาให้ทุนการศึกษาหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมการศึกษาในบางกรณี หรือในกรณีที่ผู้สนใจต้องการเรียนแต่มีปัญหาด้านทำเลที่ตั้ง ไม่สะดวกในเดินทาง หลักสูตรฯ อาจพิจารณาปรับรูปแบบการเรียนการสอนจากออนไซต์เป็นออนไลน์หรือควบคู่กันทั้งออนไซต์และออนไลน์ ฯลฯ

ส่วนประเด็นอื่นที่น่าสนใจและสามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรฯ คือ 1) หลักสูตรฯ จะต้องเร่งผลักดันให้อาจารย์ผลิตผลงานที่มีคุณภาพและเผยแพร่สู่สาธารณชนอย่างกว้างขวาง เพื่อให้เกิดการรับรู้และยอมรับจากบุคคลในวงวิชาการ ซึ่งจะทำให้ความต้องการในการเรียนกับอาจารย์ผู้มีความรู้เฉพาะด้านมากขึ้น และ 2) หลักสูตรต้องปรับกลยุทธ์การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึง

กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง เพิ่มแพลตฟอร์มและความถี่ในการประชาสัมพันธ์ ปรับรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้เข้าถึงได้ง่ายและทันสมัยขึ้น เพื่อเพิ่มการรับรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจเข้าศึกษาต่อให้มากยิ่งขึ้น

จะเห็นได้ว่าผลจากการวิจัยในครั้งนี้ไม่เพียงแต่เป็นประโยชน์ต่อหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เท่านั้น แต่ยังเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรอื่น ๆ ในระดับบัณฑิตศึกษาเช่นกัน โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนในหลักสูตรเดียวกันกับสถาบันการศึกษาอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพราะผลการศึกษานี้สามารถสะท้อนถึงแนวคิดและปัจจัยในการเลือกตัดสินใจของผู้ที่จะเข้าศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษาในสถานศึกษาที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันได้

สรุป (Conclusion)

ผลการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่นี้ทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ 1 คณะกรรมการบริหารหลักสูตร มีความเห็นดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ควรสนับสนุนให้อาจารย์ทุกคนมีคุณสมบัติเป็นผู้สอนและเป็นที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ 2) ด้านการบริหารจัดการนักศึกษา ควรปรับกระบวนการรับนักศึกษา และติดตามการทำปริญญานิพนธ์อย่างเข้มข้นมากขึ้น 3) ด้านการบริหารจัดการงบประมาณ ควรเพิ่มงบประมาณพัฒนาทางวิชาการ และ 4) ด้านการวางแผนการพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร ควรรักษาความเป็นวิชาการและปรับปรุงหลักสูตรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ กลุ่มตัวอย่างที่ 2 อาจารย์ผู้สอน นักศึกษาปัจจุบัน และศิษย์เก่า พบว่าพึงพอใจด้านอาจารย์ที่ปรึกษามากที่สุด ต่อมาคือ ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านหลักสูตร และด้านการอำนวยความสะดวกในการเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่างสุดท้าย นักศึกษาหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย จากมหาวิทยาลัยอื่น ส่วนใหญ่ไม่ทราบว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่เปิดสอนหลักสูตรนี้ รวมทั้งไม่มั่นใจในความรู้ความสามารถของตนว่าจะผ่านการคัดเลือกได้ จึงไม่ได้สมัครเข้าศึกษา จะเห็นได้ว่าแม้หลักสูตรฯ จะมีจุดแข็งหลายด้าน เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ผู้สอน ความเข้มข้นของหลักสูตร ฯลฯ แต่ในขณะเดียวกันก็มีข้อควรปรับปรุงเพิ่มเติมหลายด้านเช่นกัน เช่น จำนวนคนและภาระงานของอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ การเตรียมความพร้อมในอาชีพและการแนะแนวทางการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกให้แก่บัณฑิต การประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลสะท้อนบางข้อจากนักศึกษาอยู่นอกเหนือการปรับปรุงของหลักสูตรฯ เช่น งบประมาณ พื้นที่ co-working Space ดังนั้น หลักสูตรฯ จึงควรต้องหารือร่วมกับผู้บริหารคณะมนุษยศาสตร์และมหาวิทยาลัย เพื่อแก้ปัญหาและกำหนดยุทธศาสตร์เชิงรุกเฉพาะสำหรับหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

2. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยอื่น อาจนำผลการศึกษานี้ไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายการพัฒนาหลักสูตรสาขามนุษยศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรทางสายภาษา

3. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยอื่นที่ตั้งอยู่ในภูมิภาค อาจนำผลการศึกษานี้ไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์รับนักศึกษาใหม่ในระดับบัณฑิตศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. หลักสูตรฯ ควรมีการเก็บกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีจัดการสนทนากลุ่ม (focus group) ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียโดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มของอาจารย์ผู้สอนเพื่อร่วมกันหาข้อสรุปและแนวทางการแก้ไขที่ครอบคลุมและเป็นประโยชน์แก่นักศึกษาให้มากที่สุด

2. หลักสูตรฯ ควรทำวิจัยโดยเจาะจงเก็บข้อมูลเชิงลึกจากนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยในระดับปริญญาตรีโดยเน้นที่นักศึกษาชั้นปีที่ 3-4 สอบถามเกี่ยวกับความต้องการในการศึกษาต่อเพื่อนำข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มนี้ที่มีการรับรู้ ค่านิยม และวิสัยทัศน์ในการวางแผนชีวิตของตนเองแตกต่างจากผู้เรียนในระดับบัณฑิตศึกษาในเจนเนอเรชันก่อน มาเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษาให้ตรงตามความต้องการของทั้งผู้ที่กำลังจะตัดสินใจเรียนและผู้เรียนในอนาคต

3. หลักสูตรฯ ควรทำวิจัยเพื่อศึกษาผลกระทบระยะยาวของการปรับปรุงหลักสูตรฯ รวมถึงการติดตามผู้สำเร็จการศึกษาในตลาดแรงงาน (graduate outcome tracking) เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงหลักสูตรฯ ทั้งในการปรับปรุงระยะสั้นและการปรับปรุงตามวงจรของการปรับปรุงหลักสูตร

เอกสารอ้างอิง (References)

- กฤษรัตน์ ศรีสว่าง, วศิน สุวรรณรัตน์, และ จุมพล ชื่นจิตต์ศิริ. (2567). ความพึงพอใจและความผูกพันของนักศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต ปีการศึกษา 2565 ที่มีต่อคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารวิชาการนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 12(1). 1-12. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/lawtsu/article/view/266958/183043>
- กิตติปัทม์ แสงงาม. (2566). การประเมินหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทยและภาษาไทยประยุกต์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 18(2). 72-82. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/yrh_human/article/view/261009/179318
- โกวิทย์ ประดิษฐ์ผล. (2563). ปัจจัยพยากรณ์การตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาโท สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. <https://km.nida.ac.th/th/images/PDF/research/Kowitres67.pdf>

- ชลธิชา หอมฟุ้ง, สมพร ร่วมสุข, ณัฐกิตติ์ นาทา, รจนา คำนิ้งผล, วันวิสาห์ ปัญญาจิรวุฒิ, และ ไพรินทร์ พึ่งพงษ์. (2559). การประเมินหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. *วารสารเวอริเดียน*. 9(3). 408-420. <https://he02.tci-thaijo.org/index.php/Veridian-E-Journal/article/view/73215/58932>
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2557). *การพัฒนาหลักสูตร : จากทฤษฎีสู่ปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). วีพริ้นท์ (1991).
- เชษฐ ศิริสวัสดิ์, ประชา อินัง, โสภี ขาญเชิงยุทธชัย, ศศิญา แก่นสาร, และ ธนะวัฒน์ วรรณประภา. (2562). การพัฒนาหลักสูตรการอบรมภาษาไทยระยะสั้นสำหรับนักศึกษาชาวจีนของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารการศึกษาและการพัฒนาสังคม*. 15(2). 1-33. <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/4239/1/edusoc15n2p92-97.pdf>
- เพชรสีลา ดาลาวงค์, พระ. (2561). ศึกษาแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาศาสตร์สำหรับนิสิตระดับปริญญาโท คณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. *วารสาร มจร มนุษยศาสตร์ปริทรรศน์*. 4(2). 219-227. <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/human/article/view/153485/143262>
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. (2567). *มช. จัดงานวันคล้ายวันสถาปนา ครบรอบ 60 ปี 24 มกราคม 2567*. <https://www.cmu.ac.th/th/article/3643474c-8aec-495c-930c-fd7b7427cdc2>
- มารุต พัฒนาผล. (2567ก). *แนวคิดหลักการพัฒนาหลักสูตร*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- มารุต พัฒนาผล. (2567ข). *รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรร่วมสมัย*. ศูนย์ผู้นำนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้.
- เยาวลักษณ์ อยู่เจริญสุข, วันชนะ ทองคำเภา, สังวาลย์ คงจันทร์, สุธาสินี ปิยสุนทรา, และ อำนาจ ปักษาสุข. (2557). หลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทย: ความเป็นไปในปัจจุบันและอนาคต. *วารสารวรรณวิทัศน์*. 14. 1-33. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/VANNAVIDAS/article/view/68804/56012>
- รัตนศิริ เข้มราช, ประพาศน์ พงษ์ธิประภา, ดารณี ภูมิวรรณ, และ จันทรพนิต สุระศิลป์. (2558). *การประเมินหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาโลก*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. https://ighrd.buu.ac.th/public/backend/upload/research/file/16102016_147660401435582100.pdf
- บุรินทร์ สังข์เงิน. (2560). *ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ตามเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา CUPT QA*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา] <https://buuir.buu.ac.th/bitstream/1234567890/6996/1/Fulltext.pdf>
- ศรัณย์วีร์ เอมะศิริ. (2563). *การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาโทของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสยาม*. [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสยาม] <https://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2020/01/MBA-2019-IS-Decision->

Making-on-Pursuing-a-Master%E2%80%99s-Degree-of-Undergraduate-Students-Studying-compressed.pdf

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. (2569). *ประเทศแทบไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงจริงหรือ?*. <https://www.isranews.org/article/isranews-article/144857-anek-20.html>

Best, J. W. (1977). *Research in education* (3rd ed.). Prentice-Hall.

Chapman, D.W. (1981). A Model of Student College Choice. *Journal of Higher Education*. 52. 490-505. <http://dx.doi.org/10.2307/1981837>

Wiles, J. W. (2009). *Leading Curriculum Development*. Corwin.

Wiles, J. W., & Bondi, C. J. (2011). *Curriculum Development a Guide to Practice* (8th ed.). Pearson.